

ፌዴራሊዝም እና የመልማት መብት

ዮናስ 04-04-17

ባለፉት ሃያ አምስት ዓመታት ኢትዮጵያ ብዝሃነትን በዴሞክራሲያዊ መንገድ ማስተዳደር ችላለች። ይህም በብዙሃኑ ህዝቦቿ ላይ የእርስ በርስ መተማመን ፈጥሯል። በዚህም መብታቸው የተከበረ ማህበረሰቦች በአንድነት ከመኖር የተሻለ አማራጭ ሊወስዱ እንደማይችሉ ተረጋግጧል። ያልተማከለው ፌዴራላዊ አስተዳደር ሁሉም ህዝቦች ክልሎቻቸውን በማልማትና ያሏቸው ፀጋዎች ተጠቃሚ እንዲሆኑ አስችሏል። መንግስት ሁሉም ክልሎች በየራሳቸው ፍጥነት እያደጉ፣ ነገር ግን ደግሞ በአቅም ልዩነት ምክንያት የሚፈጠረውን ያልተመጣጠነ እድገት ለማካካስ በማሰብ የሚሰጣቸው እገዛዎች፣ በተለይ በዳር አካባቢ የሚገኙ ታዳጊ ማህበረሰቦችን ከመቼውም ጊዜ በላቀ ኢትዮጵያዊ ገመድ እርስ በርስ እንዲተሳሰሩ አድርጓቸዋል። በዚህ ላይ አገሪቱን ከጫፍ ጫፍ የሚያስተሳስር የማህበራዊና የኢኮኖሚያዊ መሰረተ ልማት መስፋፋቱና ይህንንም በተናጠል ሳይሆን በጋራ ለመጠቀም የሚቻልበት እድል መስፋቱ፣ በዴሞክራሲ ላይ የተመሰረተውን አገራዊ ገመድ በጠንካራ የኢኮኖሚና የመሰረተ ልማት አውታር ለማወፈር አስችሏል።

ህገ መንግስታችን የዴሞክራሲና የሰላም፣ የፍትህና የእኩልነት ዋስትናችን ሆኗል። እየተገነባ ያለው ሥርዓት የጋራ መሆን እንዳለበትና ሰዎች ሰርተው የመጠቀም ህጋዊ ዋስትና ሊያገኙ እንደሚገባቸው መግባባት ተፈጥሯል። በዚህ ላይ ድህነትና ኋላቀርነት ዋነኞቹ ጠላቶቻችን እንደሆኑ፣ ስለዚህም ደግሞ በፍጥነት መልማትና የህዝብ ተጠቃሚነትን ማረጋገጥ እንዳለብን አጠቃላይ የጋራ ግንዛቤ ተይዟል።

የህግ የበላይነት መከበር እንዳለበትና ዜጎች ሁሉ በህግ ፊት እኩል እንደሆኑ ቢያንስ ግንዛቤ ተይዞታል። እዚህ ላይ ከፈጣኑ እድገት ጋር ተያይዘው የተከሰቱ ነባርም ሆኑ አዳዲስ የስርዓት ችግሮችም እንደዚሁ ከሞላ ጎደል የጋራ ስምምነት የተያዘባቸው ሆነዋል። ኪራይ ሰብሳቢነት መጥፎ እንደሆነና ብዙኅነትን ህዝብ እንደሚጎዳ በብዙኅነት ህዝብ ዘንድ ስምምነት እየተፈጠረ ነው። በዚህ ላይ ሰላማዊና የተረጋጋ ህብረተሰብ የመሆናችን

አስፈላጊነት በጥልቅ የሚታመንበት ሆኗል። ዜጎች ከአመፅ ይልቅ ሰላማዊ በሆነ መንገድና በድርድር መብትና ጥቅሞቻቸውን ማስፋት እንዳለባቸውም እንደዛው።

በእነዚህ መሰረታዊ ጉዳዮች ዙሪያ ከመቼውም ጊዜ የተሻለ ብሔራዊ መግባባት የተፈጠረ መሆኑ እንደተጠበቀ ሆኖ፤ ይህ ግን በፅኑ የፖለቲካ ኢኮኖሚ መሰረት ላይ የተገነባ ባለመሆኑ አሁንም የመዋለልና ወደፊትና ወደኋላ የመመለስ አዝማሚያዎች ይታያሉ። ኪራይ ሰብሳቢነት መጥፎ እንደሆነ የሚቀበለው ህዝብ ትንሽ ነው በማይባልም ብዙዎች በዚህ ዝንባሌ ሲለከፉ ይታያል። የህግ የበላይነትና ሰላማዊ የትግል አግባብን የተቀበለው ሀብረተሰብ፤ አልፎ አልፎ ፍላጎቱን በሃይልና በግጭት መንገድ ለማሳካት ሲንቀሳቀስ ይታያል። በተለይ ደግሞ አመራራችን ብቃት ባለው መንገድ የማይመራውና ልማታዊ ዲሞክራሲያዊ በሆነው አቅጣጫ የማያስገዙው በሚሆንበት ጊዜ፤ ከብሔራዊ መግባባት አኳያ የተሻለ ርቀት የሄድንባቸው ጉዳዮች ሳይቀር ወደኋላ የመመለስ አዝማሚያ የሚታይባቸው እስከመሆን ይደርሳሉ። ይህም ሆኖ ባሳለፍነው ፋብ ክፍለ ዘመን ኢትዮጵያ በህገ መንግስቱና የህግ የበላይነት ማስከበር ላይ፤ በልማትና በህዝብ ተጠቃሚነት አጀንዳዎች ላይ እንዲሁም በነፃ ገበያ ኢኮኖሚ ስርዓት ግንባታ መሰረታዊ ጥያቄዎች ዙሪያ በተነፃፀሪ የተሻለ ብሔራዊ መግባባት የፈጠረች አገር ሆናለች።

ህገመንግስታችን የዜጎችን ሰብዓዊና ዲሞክራሲያዊ መብቶች ያስከበረ ተራማጅ ህገመንግስት ነው። በአገራችን ዜጎች የመናገር፣ የመደራጀት፣ የመቃወም፣ ሃሳብን በነጻነት የመግለጽና የመጻፍ የመሳሰሉት ዲሞክራሲያዊ መብቶች በህገ መንግሥቱ ተረጋግጠዋል። ማንኛውም ዜጋ ሰላማዊ በሆነ መንገድ መቃወም የሚችልበት አሰራርም በህገመንግስቱ በግልጽ ተመልክቷል።

ዲሞክራሲና ልማት የማይነጣጠሉ የአገራችን የህልውና መሰረት ሆነዋል። ስለሆነም ዛሬ በየትኛውም አካባቢ የሚከሰት የድንበር ግጭት ህዝቦች ጥቅምና ፍላጎት አይደለም። አንድ የጋራ ማህበረሰብ በመፍጠር ላይ ያለመው የፌዴራሊዝም ሥርዓታችን በድንበር ጉዳይ ላይ የታጠረ ሳይሆን በህዝቦች ፍላጎትና የልማት ተጠቃሚነት ላይ ያነጣጠረ ነው። ያም ሆኖ ግን የመረጥነው ዲሞክራሲያዊ ስርዓት ለአንዴና ለሁልጊዜ ረግቶ የሚቀመጥ ሳይሆን ከአገሪቱ የእድገት ደረጃ ጋር ተገናዝቦ ሁሌም ቢሆን በታዳጊነት መገንባትና እየዳበረ መጓዝ ያለበት መሆኑን መዘንጋት አይገባም። ከዚህ በመነሳት በአገራችን

ብዝሃነት ያሉዎቸው ማህበረሰቦች እንደሚገኙና እነዚህም የየራሳቸው ልዩ ልዩ ፍላጎቶች ያሏቸው መሆኑን መገንዘብ ያስፈልጋል።

በቡድን መልክ የሚገለጹ ማህበረሰቦችም የተሟላ እኩልነት ተጎናፅፈዋል። ብሄር ብሄረሰቦች፣ ሃይማኖቶች፣ ሴቶች፣ ሠራተኞች፣ ህፃናት፣ አካል ጉዳተኞችና የመሳሰሉ ማህበረሰቦች የቡድን መብቶቻቸውን የተጎናጸፉ መሆኑም እሙን ነው። ኢትዮጵያ በቀጣይነት ህልውናዋ ተረጋግጦ ልትቀጥል የምትችለው ዜጎቿንና ህዝቦቿን አክብራ ስትይዝ ብቻ እንደሆነ በማመን ተግባራዊ የተደረገው ዲሞክራሲ አገሪቱን ለፅኑ ህዝባዊ አንድነት አብቅቷታል።

በዚህም ሆነ በሌሎች ፅሁፎች ደጋግመን እንደገለፅነው፣ በአገራችን እየተገነባ ያለው የፌዴራል ስርአት በትብብርና በመደጋገፍ ላይ የተመሰረተ የፌዴራል ስርአት ነው። መንግስት የዘመናት የብሄራዊና የመደብ ጭቆና የወለዳቸውን የህዝብ ጥያቄዎች ከመሰረቱ ለመመለስ/ለመለወጥ ከተከተላቸው ቁልፍ የፖለቲካ አቋሞችና ከወሰዳቸው ወሳኝ ፖለቲካዊ እርምጃዎች መካከል የአገራችን ብሄሮች፣ ብሄረሰቦችና ህዝቦች የራስን እድል በራስ የመወሰን፣ የመገንጠል መብቶችን ማረጋገጥ ቢሆንም ከዚህ ባልተናነሰ አንድ የጋራ የፖለቲካና ኢኮኖሚ ማህበረሰብ መፍጠር የመጨረሻው ግብ ሆኖ ተቀምጧል። በዚህም አዲሲቷ ኢትዮጵያ በህዝቦች መፈቃቀድና እኩልነት ላይ የተመሰረተች፣ ማህበራዊ ፍትህ የነገሰባት፣ ዲሞክራሲያዊ አንድነት የሚንፀባረቅባት አገር ለመሆን በቅታለች።

በአገራችን እየተገነባ ባለው የፌዴራል ስርአት በክልሎች መካከል መነጣጠልና መለያየት ሳይሆን ጠንካራ ትብብርና መደጋገፍ ከመቼውም ጊዜ በላይ እየጎለበተ እንዲመጣ አስችሏል። ዛሬ ቀድሞ የነበረው በህዝቦች መካከል የተረጨው በመጠራጠርና ቁርሾ ላይ የተመሰረተው ግንኙነት በመሰረቱ ተወግዷል። በሕገ-መንግስቱ መግቢያ እንደተገለፀው የኢትዮጵያ ብሄሮች፣ ብሄረሰቦችና ሕዝቦች በሀገራቸው ዘላቂ ሰላም፣ ዋስትና ያለው ዲሞክራሲ እንዲሰፍን፣ ማህበራዊ ዕድገታቸው እንዲፋጠን፣ የራሳቸውን ዕድል በራሳቸው የመወሰን መብታቸውን ተጠቅመው በነፃ ፍላጎታቸው በሕግ የበላይነት እና በራሳቸው ፈቃድ ላይ የተመሰረተ አንድ የፖለቲካ ማህበረሰብ ለመገንባት ቁርጠኝነታቸውንና መተማመናቸውን የገለጹበት የቃል ኪዳናቸው ሰነድ ሆኖ ፀድቋል። እነሆ ትሩፋቶቹም በየዘርፎቹ እይተንፀባረቁ የገኛሉ።